

NOTA BENE

NOVEMBER 10

JAARGANG 10
NUMMER 24

VLAAMSE RAAD
VOOR WETENSCHAP
EN INNOVATIE

FLEMISH COUNCIL
FOR SCIENCE
AND INNOVATION

KOLONIËNSTRAT 56
B-1000 BRUSSEL
WWW.VRWI.BE

T +32 2 212 94 10
F +32 2 212 94 11
INFO@VRWI.BE

D. BOOGMANS | VOORZITTER
D. RASPOET | SECRETARIS

Beste lezers,

Met veel enthousiasme nam de nieuwe VRWI zijn mandaat op. Er werd een werkprogramma uitgewerkt en de interne organen werden samengesteld. Ik ben verheugd dat zoveel deskundige personen hier deel van uit maken. De VRWI bracht intussen al tien adviezen uit. Nog drie nieuwe proactieve adviezen worden voor het einde van het jaar overhandigd aan minister Lieten. Nu het jaareinde nadert, kunnen we stilaan de balans opmaken van het Belgisch EU-voorzitterschap. Tijdens dit voorzitterschap werd de EU 2020-strategie opgestart. Twee belangrijke kerninitiatieven van deze strategie zijn 'Innovatie-Unie' en 'Industriebeleid in een tijd van mondialisering'. Via zijn werkgroep Europese Samenwerking verzamelt de VRWI een aantal krachtlijnen voor een optimaal Vlaams Internationaal Gericht Instrumentarium om er maximaal te kunnen op inspelen. Ook het Groenboek 'Nieuw Industrieel Beleid voor Vlaanderen' moeten we kaderen in het Europese beleid.

Voor de VRWI is internationalisering van het Vlaamse O&O een voorwaarde om een topregio te worden. De Raad organiseert in het voorjaar van 2011 een colloquium om de Europese beleidsinitiatieven rond O&O te vertalen naar de Vlaamse context. Ik kijk ernaar uit u daar te ontmoeten.

Dirk Boogmans
Voorzitter

EUROPA ALS MOTOR

EN SPELVERDELER IN EEN ONDERZOEKSRUIMTE
WAAR OOK KLEINE REGIO'S EEN PLAATS HEBBEN

DE EUROPESE COMMISSIE
IS ONLANGS GESTART MET
DE CRUCIALE ONDERHAN-
DELINGEN OVER EEN NIEUW
FINANCIEEL RAAMWERK
WAARBIJ DE LIDSTATEN
VASTLEGGEN HOEVEEL
GELD ER DE KOMENDE
JAREN NAAR ONDERZOEK
EN ONTWIKKELING MOET
GAAN.

In 2011 gaat ook het politieke proces van start voor de vormgeving van het toekomstige Achtste Kaderprogramma (KP8). Dat start in 2014. In september van dit jaar presenteerde de VRWI een advies voor een krachtig en duidelijk standpunt over de vormgeving en de invulling van KP8. De werkgroep Europese Samenwerking van de VRWI bereidde dit advies voor.

Advies 141 voor een Vlaams standpunt over KP8 van 23 september 2010 is uniek. Het is een tekst ontwikkeld door het hele veld van onderzoeks- en innovatieactoren. Voor het eerst nemen de

Vlaamse kennisinstellingen en de bedrijven gezamenlijk een standpunt in over dit belangrijke kaderprogramma. Du jamais vu. Een sterk signaal naar de Vlaamse Regering. Want KP8 vormt een sleutelement in de totstandkoming van de Europese onderzoeksruimte (ERA). "Het is belangrijk dat een kleine regio als Vlaanderen zijn stem laat horen in het debat over de vormgeving en de invulling ervan", onderstreept werkgroepvoorzitter Anne Adams. "Een niet te missen kans om het onderzoeks- en innovatiepotentieel van de Vlaamse kennisinstellingen en bedrijven optimaal te kunnen ontplooiën. En dat is dringend nodig.

Want de grote maatschappelijke uitdagingen, de Grand Challenges, zijn echt enorm. Er zijn ook de effecten van de financiële crisis. Bovendien hinken we achterop inzake onderzoek en innovatie en dreigen we in de tang genomen te worden door nieuwe opkomende economische machten zoals China, India en Brazilië. Er tijdig bij zijn om een vinger in de pap te hebben in het Europese O&O beleid was de boodschap. Want dit najaar legt de Europese Commissie de contacten met o.a. de adviesorganen van de lidstaten om krijtlijnen uit te zetten en ideeën te toetsen. Begin volgend jaar start dan een grotere consultatieronde bij kennisinstellingen, bedrijven en overheden, o.a. het Europees Parlement. Zo kan iedereen zijn inbreng doen en kan KP8 zich gradueel ontwikkelen om effectief van start te gaan in 2014”.

Hoe is de samenwerking tussen de verschillende actoren verlopen?

Anne Adams: “Niet altijd gemakkelijk, maar zeer boeiend en heel constructief. Tijdens de discussies bleek dat alle actoren in het brede gebied van wetenschap en innovatie (de kennisinstellingen, de onderzoekscentra, de bedrijven) opvallende gemeenschappelijke belangen hebben. Ook het wederzijdse respect was hartverwarmend. De kennisinstellingen waren gecharmeerd door het begrip van de bedrijven voor het belang van niet-gericht onderzoek. De bedrijven stelden bijvoorbeeld de financiering van de mobiliteitsbeurzen in niet economisch gerichte disciplines niet in vraag. Dat was

Anne Adams

erg verfrissend. Ook vonden we consensus over de vraag voor Europese financiering voor de deelname van kennisinstellingen in de grote technologieprogramma's die kaderen in Joint Technology Initiatives. Van de kant van de kennisinstellingen kwam er veel begrip voor de nood aan financiering van programmatorisch onderzoek in de aanpak van de Grand Challenges, waarvan het concurrentievermogen van de bedrijven er volgens ons advies een is”.

Wat werden dan de belangrijkste krachtlijnen in het VRWI-advies?

Anne Adams: “We hebben ons advies uitgewerkt rond twee luiken. In het eerste luik leveren we een aantal horizontale uitgangspunten aan die we doorheen de hele structuur van het komende KP8

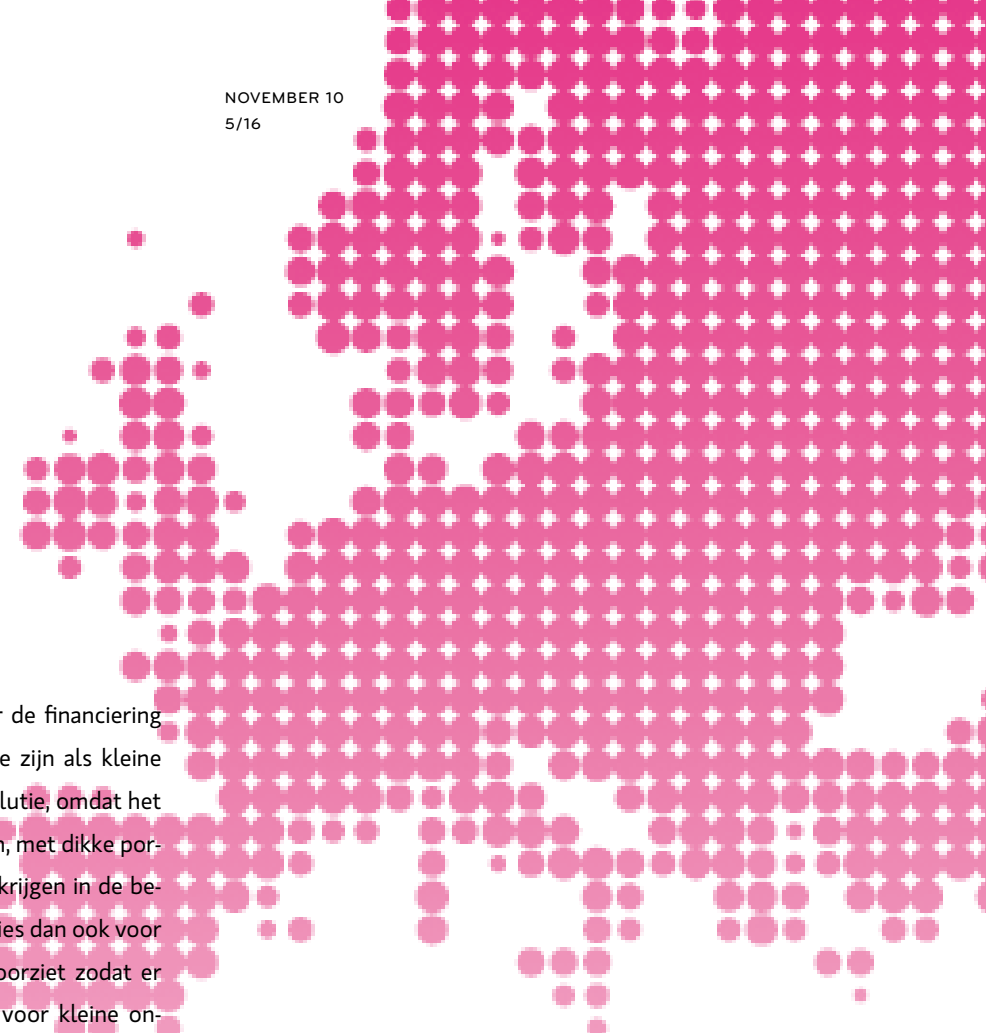

graag zouden verwezenlijkt zien. In het tweede luik hebben we ons toegespitst op soorten van programma's. Hoe KP8 er nu precies precies zal uitzien, weten we nog niet. Zeker is echter dat in KP8 de focus zal liggen op onderzoek in het kader van de grote maatschappelijke uitdagingen. Bovendien wil de Europese Commissie in extra mogelijkheden voorzien om de ondermaatse participatie van de bedrijven, vooral de kmo's, op te drijven. De kennisinstellingen en het bedrijfsleven vinden dat er ook ruimte moet zijn om rond thematische domeinen vraaggedreven onderzoek tot stand te brengen. Daarom pleiten wij in advies 141 voor een mooi evenwicht tussen niet-gericht top-

down onderzoek en gericht bottom-up onderzoek. Een ander belangrijk advies is dat KP8 een substantieel aantal programma's en faciliteiten moet bevatten om bedrijven en kennisinstellingen met elkaar te laten samenwerken. Wezenlijk is ook de vereenvoudiging van de regelgeving. Niet alleen de kmo's, maar ook de grote bedrijven en de kennisinstellingen haken af door de historisch gegroeide complexiteit van de regelgeving. Harmonisatie van de bestaande regelgeving is dus ook een heel belangrijk aandachtspunt".

De Europese Commissie introduceert ook een nieuw concept: 'Joint Programming'

Anne Adams: "De Europese Commissie droomt ervan om de grote maatschappelijke uitdagingen aan te pakken met geld afkomstig uit twee bronnen. Enerzijds Europees geld via het komende KP8. En anderzijds geld van de lidstaten zelf. Beide geldstromen samen vertegenwoordigen een gigantische pot om strategische projecten te financieren. Op dit moment zijn er de ERA-netwerken: de financieringsagentschappen van de lidstaten lanceren gezamenlijke oproepen voor onderzoeksvoorstellen rond een gegeven thema. De Europese Commissie financiert de coördinatie ervan, terwijl de lidstaten zelf instaan voor de financiering van de projecten. Joint Programming gaat een stap verder. Europa wil dat de lidstaten of regio's hun onderzoeksbeleid en middelen gezamenlijk plannen, zoals nu al gebeurt rond Alzheimer-onderzoek. En dat ze zelfs de eigen middelen in een gemeen-

schappelijke pot inbrengen voor de financiering van de onderzoeksprojecten. We zijn als kleine regio wel bezorgd over deze evolutie, omdat het gevaar dreigt dat de grote landen, met dikke portefeuilles, een te groot gewicht krijgen in de beslissingen. We stellen in ons advies dan ook voor dat Europa via KP8 garanties voorziet zodat er faire deelnamekansen zijn, ook voor kleine onderzoeksactieve regio's die excellent onderzoek in huis hebben. Voor een regio als Vlaanderen is dat van levensbelang".

In uw advies hecht u ook belang aan een goede publiek-private samenwerking (PPS).

Anne Adams: "Er zijn verschillende problemen voor deelname van bedrijven en kennisinstellingen in bestaande PPS-initiatieven voor O&O, zoals de Joint Technology Initiatives. Vooral de deelname van kennisinstellingen ligt moeilijk omwille van de regelgeving en soms ook de aard van de mogelijke cofinanciering van de lidstaten of regio's. Vaak kunnen kennisinstellingen maar participeren als ze scheep gaan met een bedrijf uit de eigen lidstaat of regio. In ons advies stellen we voor dat Europa een financieringsmogelijkheid zou voorzien zodat kennisinstellingen over de grenzen heen (cross border) aan dergelijke PPS-initiatieven kunnen deelnemen. Bedrijven financieren hun eigen deelname, terwijl Europa de kennisinstellingen financiert, met de garantie dat zo de beste kennisinstellingen erbij betrokken zijn, waar die ook gevestigd zijn".

Het VRWI-advies zal voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering. En wat dan?

Anne Adams: "Advies 141 is geen eindpunt, maar het begin van een nieuwe fase. In de verdere uitbouw van de Europese onderzoeksruimte is het van het allergrootste belang dat Vlaanderen niet geplet geraakt onder het gewicht van de grote spelers. Vlaanderen heeft er daarom alle belang bij om de Europese beleidsvorming inzake onderzoek en innovatie zowel proactief als reactief te beïnvloeden. We moeten naar buiten komen en lobbyen, ook al hebben we niet de gewoonte om dat te doen. Daarbij moet Vlaanderen trachten allianties op te zetten, bondgenoten te zoeken. Vooral met andere, kleinere landen en regio's met onderzoeksopotentieel die met dezelfde problematiek opgezaald zitten".

Jan Van Pelt

ADVIEZEN

DE VRWI NAM EEN VLIEGENDE START MET INTUSSEN AL TIEN ADVIEZEN, WAARVAN TWEE OP EIGEN INITIATIEF

Een performant hoger onderwijs is cruciaal

Advies 135: Structuur Hoger Onderwijs

Op 8 juli 2010 keurde het Vlaams Parlement de maatschappelijke beleidsnota over de hervorming van het hoger onderwijs goed die door de parlementaire commissie ad hoc Hoger Onderwijs was voorbereid. In het kader van de werkzaamheden van deze parlementaire commissie bracht de VRWI op 22 april ll. zijn visie op de structuur van het hoger onderwijs uit in advies 135. Op 6 mei 2010 legde deze werkgroep zijn conclusies neer in "de Platformtekst over het toekomstige hogeronderwijslandschap in Vlaanderen". Mede op basis van de voorstellen in de maatschappelijke beleidsnota en de platformtekst, zal minister Pascal Smet een principiële beslissing nemen over de toekomstige structuur van het hoger onderwijs.

De aanbevelingen in de maatschappelijke beleidsnota komen in grote lijnen overeen met de visie van de VRWI. De maatschappelijke beleidsnota stelt voor de academiserende hogeschoolopleidingen te integreren in de universiteiten. In te-

genstelling tot het VRWI-advies wordt wél een uitzondering voor de academiserende kunstopleidingen gevraagd.

Tevens vraagt de maatschappelijke beleidsnota aandacht voor een aantal randvoorwaarden die ook volgens de VRWI essentieel zijn om het academiserings- en integratieproces ten volle te laten renderen. Deze zijn o.a.:

- 7 een adequate financiering die toelaat deze ingrijpende operatie te voltooien. Deze verhoging dient te gebeuren met in acht name van een evenwicht tussen drie componenten zijnde, (1) de versterking van de onderzoeksfinanciering van de academiserende hogeschoolopleidingen; (2) de versterking van de financiering van de professionele bacheloropleidingen en (3) de verhoging van de financiering van de huidige academische opleidingen aan de universiteiten met inbegrip van een versterking van de kanalen voor onderzoeksfinanciering.
- 7 de stijging van de kwaliteit van zowel onderwijs als onderzoek en de nodige aandacht voor de professionele bachelors.

- 7 het behoud van de verschillen en de complementariteit in de profielen en de finaliteit van de onderscheiden opleidingen.
- 7 de versterking van de kruisbestuiving tussen het hoger onderwijs en andere maatschappelijke actoren o.a. het bedrijfsleven, en dit in het kader van de versterking van de kennisdriehoek onderwijs-onderzoek-innovatie.

Tevens wordt – zoals in het VRWI-advies – aandacht gevraagd voor het personeel en een versoepeling van de taalregelgeving met behoud van de equivalentieregel voor de masteropleidingen op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap.

Ook VLIZ nu decretaal verankerd

Briefadvies 136: Voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2010

De VRWI vindt het positief dat nu ook de relatie tussen de Vlaamse overheid en het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) als structurele partner in het wetenschaps- en innovatiebeleid decretaal wordt verankerd. Het VLIZ, dat fungeert als knooppunt voor marien en kustgebonden onderzoek en als coördinatie- en informatieplatform voor zeewetenschappelijk onderzoek, geniet een altijd groter wordende internationale uitstraling en faam, argumenteert de Raad.

Langetermijnprioriteiten voor het Vlaams landbouwonderzoek

Advies 137: Witboek Landbouwonderzoek

Het Witboek Landbouwonderzoek, dat begin 2009 werd voorgesteld door het Platform voor Landbouwonderzoek, legt de langetermijnprioriteiten voor het Vlaams landbouwonderzoek vast. Het bevat een onderzoeksportfolio die de Vlaamse landbouwsector in staat moet stellen om de komende jaren competitief te blijven.

De VRWI vindt het positief dat het Witboek gestructureerde input aanreikt over de ontwikkelingen binnen het Vlaamse landbouwonderzoek. Het creëert

zo een opening naar de meer gebruikelijke wetenschap- en innovatiefora en de meer courante onderzoeksdomeinen. De VRWI pleit in het algemeen voor meer aansluiting en toenadering van het landbouwonderzoek met het onderzoek op verwante thema's in andere sectoren en domeinen. Die samenwerking dient wel tweerichtingsverkeer te zijn.

Er is bovendien nood aan een explicietere identificatie van de 'speerpunten' binnen het landbouwonderzoek. De lijst van mogelijke onderzoeksthema's is volgens de VRWI nog te omvangrijk en te weinig selectief. De Raad pleit er voor om een aantal kernindicatoren op te nemen. Zo wordt het mogelijk een internationale benchmarking door te voeren en concrete doelstellingen te zetten.

Het Witboek besteedt weinig of geen aandacht aan de doorstroming van de onderzoeksresultaten naar de stakeholders. Ook de implementatie en valorisatie van de onderzoeksresultaten door de land- en tuinbouwsector moet meer centraal geplaatst worden. Tevens pleit de VRWI voor meer betrokkenheid van de industrie bij de verdere uitdieping en meer aandacht voor de Europese context. De Raad stelt ook voor om duurzame landbouw meer als een hoofddoelstelling te expliciteren.

De VRWI pleit voor voldoende aandacht voor alle landbouwonderzoeksactiviteiten, ook voor het onderzoek dat niet gericht is op de Vlaamse land- en tuinbouwsector. Tenslotte moet Vlaanderen voldoende middelen (blijven) investeren in het landbouwkundig onderzoek in Vlaanderen, rekening houdende met de brede maatschappelijke context.

Vlaamse regering moet durven kiezen voor wetenschap en innovatie

Advies 138: Begroting Wetenschap en Innovatie 2011

Met dit advies wil de VRWI vooral een signaal geven aan de voltallige Vlaamse regering om niet te

80 miljoen extra per jaar nodig voor innovatie

Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie doet dringende oproep aan Vlaamse regering

KATHRIN VERSTRAETE

De Vlaamse regering en de Vlaamse bedrijven moeten dringend versneld investeren in kennis en innovatie. In de buurlanden gebeurt dat ook. We mogen niet achterblijven, wil Vlaanderen een Europese topregio worden, zegt Dirk Boogmans, de voorzitter van de Vlaamse Raad voor Wetenschap & Innovatie (VRWI).

In die raad zitten vertegenwoordigers van vakbonden, werkgevers, universiteiten, onderzoekscentra en overheidsinstellingen. Met het oog op de opmaak van de Vlaamse begroting voor 2011 heeft de raad de Vlaamse regering een advies bevestigd dat er niet om ligt. De raad vraagt met nadruk dat niet wordt gemoed in de budgetten voor wetenschap en innovatie, het domein bij uitstek dat de toekomst van Vlaanderen moet veiligstellen.

Het budget voor het eigenlijke wetenschap- en innovatiebeleid is dit jaar onder minister van Innovatie Ingrid Lieten (sp.a) voor het eerst in jaren geslaagd tot 722 miljoen

euro (zie tabel). In totaal besteedt de Vlaamse regering - over alle beleidsdomeinen heen - iets meer dan 1 miljard aan onderzoek en ontwikkeling (O&O).

DYNAMIEK

'Het jaarlijks groeiritme van 8 procent is afgebroken en in negatieve zin omgebogen', stelt de VRWI vast. Op die manier wordt de innovatiedynamiek tenietgedaan. 'Dat zal onmiskenbaar zijn weerslag hebben op het aantal onderzoeksprojecten en onderzoekers. Het gevolg is een verlies aan talent en innovatie. En dat terwijl de aanwezigheid van onderzoekers en kenniswerkers juist centraal staat in de internationale concurrentieslag om kennis.'

De investeringstrend in O&O moet dringend opgeleefd stijgen. Zeker omdat Vlaanderen, zoals bedoeld in het regeerakkoord, tegen het eind van deze regeerperiode (2014) de fameuze 3 procentnorm wil halen; het wil 3 procent van het bruto binnenlands product besteden aan O&O. De norm moet eigenlijk al dit jaar worden gehaald. De inspanning is verdeeld onder de overheid, die 1 procent voor

Dirk Boogmans. © FRANK TOUSSAINT

haar rekening neemt, en de bedrijven die de overige 2 procent bekomen te halen.

Noch de overheid, noch de bedrijfssector voldoet aan zijn engagementen. Het zal bijzonder moeilijk - tot vrijwel onmogelijk - worden tegen 2014 de 3 procentnorm te halen, besloot ook de VRWI. Het aandeel van de overheid is dit jaar teruggevallen tot amper 0,72 procent, het niveau van 2003. Wil de

overheid die 1 procent bereiken, dan is er tot 2014 jaarlijks 300 miljoen euro extra nodig voor O&O, wat vrijonrealistisch is.

'We zouden het al op prijs stellen als de overheid in de meerjarenbegroting inschrijft dat ze jaarlijks het totaalbudget voor innovatie met 8 procent verhoogt', zegt Boogmans. 'Dat komt overeen met jaarlijks circa 90 miljoen euro extra', rekent Daniel de Raepoet, secretaris van de VRWI uit. Dan kan de overheid toch tegen 2020 haar beoefte uitvoeren om 1 procent van het bbp aan innovatie te besteden.

VERSNELLEN

Ook de bedrijfssector moet een versnelling hoger schakelen. Volgens de laatste beschikbare informatie investeren de ondernemingen 1,40 procent, in de plaats van de beloofde 2 procent, van het bbp in O&O. 'Ook de werkgevers zijn vertegenwoordigd in de VRWI. Ze zullen daar dus rekening mee moeten houden', zegt

Boogmans, ooit gedelegeerd-bestuurder en momenteel bestuurder bij Gimec.

Boogmans benadrukt wel dat cijfers niet alles zijn. 'Het is niet voldoende 3 procent van het bbp te besteden aan O&O. Het geld moet ook goed besteed worden.'

De discussie over hoe je kennis omzet in economische meerwaarde woedt trouwens niet alleen in Vlaanderen, merkt Boogmans op. 'Wat niet betekent dat we geen landje kunnen bijsteken. Zo bekijken we hoe de financiering van spin-offs nog beter kan.'

Boogmans wil zich trouwens niet te negatief uitspreken over het innovatiebeleid van de Vlaamse regering. 'De overheid doet wel degelijk inspanningen zoals het project Flanders' Care rond innovatie en ondernemen in de zorg en het TINA-fonds.' Met dat laatste wil Lieten de transformatie van onze economie versnellen. Het investeringsfonds zal kapitaalparticipaties nemen in baanbrekende projecten. Boogmans is

Evolutie budget wetenschap & innovatie in miljoen euro

het eens met Vlaams minister van Economie Kris Peeters (CD&V) dat bedrijven daar ook actief moeten op inspelen.

Gelooft Boogmans dat de noodkreet van de VRWI effect zal hebben? Want gelijkaardige oproepen, nog onder zijn voorganger Karel Vinck, hebben toch ook niet tot fors meer geld voor innovatie geleid. Boogmans weigert defatistisch te zijn. 'Lieten en Peeters lijken me wel degelijk bewust van het belang van innovatie. Ik ga ervan uit dat ze hun uiterste best zullen doen. Dit advies is als positieve steun bedoeld.'

De Tijd - 17 juli 2010

snoeien in de budgetten voor wetenschap en innovatie, maar hierin prioritair te (blijven) investeren.

In andere westerse landen waar de crisis even hard toeslaat, hebben overheden onderzoek en ontwikkeling gespaard. Sterker nog: vaak werden de budgetten zelfs versterkt. Als Vlaanderen daarentegen blijft inleveren in de budgetten voor wetenschap en innovatie maakt dit de betrachting om een top-5 regio te worden en om de 3%-norm te halen alleen maar moeilijker.

Voor de huidige regeerperiode moet een meerjarenplan voor wetenschap en innovatie worden opgesteld, gekoppeld aan een meerjarenbegroting. Het behalen van het overheidsaandeel (1/3) van de 3%-norm moet verder de doelstelling blijven. Maar mocht dit omwille van budgettaire redenen, niet haalbaar zijn in 2014, dan vraagt de VRWI een jaarlijks groeiritme van 8% in te schrijven. Dit komt overeen met het groeiritme van de laatste 15 jaren en laat toe dat de overheid de 1% nog haalt vóór 2020. Ook de Vlaamse bedrijven moeten extra inspanningen leveren voor de vernieuwing van onze economie. De overheid kan hierbij een belangrijke hefboom creëren.

De VRWI staat achter het principe van het angekondigde TINA-fonds. Dit fonds biedt een mogelijkheid om de dalende trend in de innovatie-investeringen in bedrijven te keren via het creëren van nieuwe manieren om O&O-resultaten te valoriseren in economische activiteiten.

Maar éénmalige inspanningen zullen evenwel niet volstaan. Een verdere recurrente structurele versterking van de financiering voor alle schakels van de kennis- en innovatieketen via de bestaande financieringskanalen en -instrumenten blijft cruciaal, willen we de ingezette dynamiek van de afgelopen jaren niet verloren laten gaan.

Innovatie inzetten voor de uitdagingen milieu en natuur

Advies 139: Mina-plan 4

De VRWI vindt het MINA-plan 4 een rijk document dat heel wat nuttige inzichten en ideeën bundelt. Daartegenover staat dat het een complexe tekst is waar heel wat actoren bij betrokken zijn. Bovendien bestaan er heel wat andere beleidsdocumenten met analoge thema's. De uitdaging ligt er volgens de VRWI in om coherentie te brengen in

deze plannen, ze om te zetten in concrete acties en hierbij keuzes te durven maken om werkelijk vooruitgang te boeken. De VRWI stelt dan ook voor dat het MINA-plan 4 zich waar mogelijk en toepasbaar richt op de prioriteiten, zoals gedefinieerd in de VRWI-clusters en speerpunten, de ViA-doorbraken en het Pact2020.

Voor de stimulering van innovatie kunnen volgens de VRWI verschillende beleidsinstrumenten worden ingezet, zoals het project Innovatief Aanbesteden dat sinds 2008 loopt en een significante bijkomende innovatiedynamiek kan genereren. Daarnaast wijst de VRWI op mogelijkheden wat betreft de grote projecten voor maatschappelijke vernieuwing die minister Lieten in het leven zal roepen. Dergelijke grote projecten concentreren middelen vanuit een behoefteperspectief waarbij de verschillende overheden de rol van voorbeeldfunctie spelen. De overheid kan ook een rol spelen bij het ontsluiten van het groot potentieel dienstverlenende bedrijven in de sectoren van hernieuwbare energie, mobiliteit, materialen... waarbij ook niet-technologische innovatie belangrijk is.

Tenslotte vindt de VRWI dat Vlaanderen een voortrekkersrol kan spelen door Europese milieuriichtlijnen vroeg te implementeren en zich beter en proactiever aan te sluiten bij Europese innovatie-initiatieven wat betreft de uitdagingen milieu en natuur.

De transitie naar een duurzame maatschappij vergt duidelijke keuzes

Advies 140: Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling

De VRWI vindt het bijzonder positief dat met de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO) een langetermijnvisie voor 2050 wordt uitgetekend. Het is een ambitieus en waardevol plan met veel goede elementen. Daartegenover staat dat de VSDO zeer algemeen is en de doelstellingen soms vaag en weinig concreet uitge-

werkt. Er ontbreekt bovendien een financieel kader om de ambities tot stand te brengen.

De VRWI staat achter de integrale aanpak van duurzaamheid om op basis van systeeminnovatie en maatschappelijke transities duurzame langetermijnveranderingen te bewerkstelligen.

Daarom vraagt de VRWI ook een grondige reflectie over de inclusiviteit van het concept duurzaamheid en de coherentie en impact ervan tussen de verschillende systemen (e.g. energiesysteem, mobiliteitssysteem...).

Om een grotere transitiecapaciteit te creëren, vindt de VRWI dat duidelijke keuzes dienen gemaakt te worden waarbij de VSDO zich waar mogelijk en toepasbaar richt op de prioriteiten wat betreft innovatie in Vlaanderen. Zowel voor de industrie en de kennisinstellingen enerzijds als voor de maatschappelijke uitdagingen anderzijds betekent dit een versterking en win-win situatie. Ter ondersteuning van de noodzakelijke transities vraagt de VRWI meer aandacht voor de rol van wetenschap en innovatie, informatie, onderwijs en opleidingen over duurzame ontwikkeling.

Om de noodzakelijke transitieprocessen van duurzame ontwikkeling te bewerkstelligen, vindt de VRWI een nieuwe vorm van besturen waarbij de participatie van relevante actoren centraal staat, cruciaal. De VRWI begrijpt niet dat de rol van de strategische adviesraden, nét de instrumenten voor participatie en consultatie, ontbreekt in de VSDO.

VRWI adviseert over Vlaams standpunt EU KP8

Advies 141: Over een Vlaams standpunt EU KP8

Het is belangrijk dat Vlaanderen zich goed op dit Achtste Kaderprogramma voorbereidt en als kleine onderzoeksactieve regio alles in het werk stelt om zijn stem te laten horen in de vormgeving en invulling van het EU KP8. De VRWI gaat hierin voorop en nam het initiatief tot het formuleren van een advies voor een Vlaams standpunt ter zake.

Het advies is verdeeld in twee hoofdstukken. Het eerste behandelt de horizontale uitgangspun-

ten die volgens de VRWI mee als basis moeten dienen bij de uitwerking van het EU KP8. Het tweede hoofdstuk behandelt de verwachte of mogelijke bouwblokken van het EU KP8:

- 7 De kern van elk EU KP is het programma Samenwerking. Dit segment van het EU KP8 vergt geprogrammeerd onderzoek dat wordt uitgevoerd op basis van meerjarige onderzoeksprogramma's, en voorziet substantiële mogelijkheden voor nieuw, beloftevol (visio-nair) en/of risicovol bottom-up onderzoek.
- 7 Publiek-private partnerschappen voor O&O kunnen een waardevol instrument zijn om technologische doorbraken te realiseren. Ze moeten wel selectief en doordacht worden opgezet rond zeer gerichte technologische doelstellingen. Voor de bedrijven zijn de clusterprogramma's van EUREKA een waardevol alternatief.
- 7 Er bestaan aanzienlijke problemen voor deelname van bedrijven en kennisinstellingen in de bestaande publiek-private (en in sommige publiek-publieke) initiatieven voor O&O. Vooral de deelnamekansen voor kennisinstellingen is een punt van zorg. Het EU KP kan hiervoor de oplossing bieden door het beschikbaar maken van Europese financiering om transnationale samenwerking tussen kennisinstellingen mogelijk te maken.
- 7 'Joint programming' is een proces van de lidstaten en regio's, maar als motor van de ERA moet de Europese Commissie optreden als spelverdeler met het EU KP als instrument.
- 7 Het EU KP8 moet een belangrijk segment bevatten ten behoeve van de loopbaanontwikkeling en mobiliteit van onderzoekers in diverse stadia van hun carrière.
- 7 De European Research Council moet opnieuw substantiële middelen krijgen. Excellentie moet het enige criterium blijven voor selectie.
- 7 Het is tijd voor een fase van consolidatie van eerder gemaakte keuzes van grote onderzoeksinfrastructuren, via de werkzaamheden van het European Strategic Forum for Research Infrastructures. Het EU KP8 moet selectief bijdragen in de kost voor de op-

bouw van grote onderzoeksinfrastructuren, in synergie met de inzet van middelen van lidstaten en regio's. Ook hier moet de inzet van Europese middelen gekoppeld worden aan de voorwaarde dat alle lidstaten en regio's, ook de kleinere, inspraak krijgen in de keuze, prioriteitszetting, inplanting, toegangs- en gebruiksmogelijkheden.

Advies 141 werd vertaald naar het Engels. U vindt advisory report 141 'On the Flemish position EU FP8' op <http://www.vrwi.be/publicaties/advisory-report-141>.

Opheffing rechtspersoonlijkheid SAR's eerst grondig analyseren

Advies 142: Onderzoek afschaffing rechtspersoonlijkheid strategische adviesraden

In een brief van 12 juli 2010 vroeg Vlaams minister Geert Bourgeois om een standpunt over het voorstel tot opheffing van de rechtspersoonlijkheid van acht strategische adviesraden (SAR's).

De betrokken adviesraden hebben hierover een gezamenlijk advies uitgebracht. In dit standpunt dringen de SAR's er sterk op aan om niet voorbarig, binnen het kader van een programmadecreet en onvoldoende voorbereid, over te gaan tot de opheffing van de rechtspersoonlijkheid van de strategische raden, maar eerst een grondige analyse dienaangaande te maken.

Programmadecreet 2011

Briefadvies 143 bij het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2011

De VRWI betreurt in zijn advies de praktijk waarbij via programmadecreten diverse maatregelen snel door de beleidscyclus worden geloodst zonder ruimte voor een degelijk consultatieproces. Temeer daar in voorliggend ontwerpdecreet opnieuw een structurele en ingrijpende maatregel wordt geregeld, met name dat "de Vlaamse Regering wordt gemachtigd om in het kader van

het innovatiebeleid toe te treden als stichtend lid van de 'vzw I-Cleantech Vlaanderen – innovatie in Cleantech'". Gezien het belang van dit initiatief voor het wetenschaps- en innovatiebeleid in het algemeen, en gezien de link met de VRWI-clusters, -speerpunten en de innovatieregiegroepen in het bijzonder, wenst de VRWI hierover een diepgaand debat te kunnen voeren op basis van meer uitgebreide informatie en consultatie.

Groenboek Vlaams Industriebeleid positief ontvaard, maar meer focus op O&O nodig

Advies 144: Groenboek 'Een nieuw industrieel beleid voor Vlaanderen'

De Vlaamse Regering is ervan overtuigd dat een toekomstgerichte economie in Vlaanderen een sterke industriële basis nodig heeft. Daarom wordt gekozen voor een industrie van de toekomst, wat een transformatie van onze economie inhoudt. Daarvoor is een eigentijds Nieuw Industrieel Beleid (NIB) nodig.

Het groenboek wordt door de VRWI positief ontvaard. Dat het industriebeleid wordt benaderd uit een ondersteunende visie is terecht, en ook de focus op het verankeren van de productie door het stimuleren van een gunstig omgevingsklimaat lijkt de juiste aanpak. Om dit echter grondig te doen, is een serieuze omgevingsanalyse nodig, en die ontbreekt in het groenboek. Ook het proces waarvan dit groenboek deel uitmaakt, moet beter beschreven worden.

Het NIB werd goed ingepast in een internationaal kader. De verdere opvolging van deze internationale tendensen is prioritair. De inbedding en synergie van de Vlaamse industrie in en met de buurlanden en de Europese Unie in zijn geheel is van groot belang gezien de verwevenheid van het industrieel ecosysteem.

De VRWI is er sterk van overtuigd dat O&O intrinsiek deel moeten uitmaken van een doorgedreven industrieel innovatiebeleid. De rol van O&O is immers cruciaal in het ganse industriebeleid,

en het verwaarlozen ervan zal snel leiden tot een ongewenste bloedarmoede. Ook moeten de industriële speerpunten beter worden afgestemd met de O&O-speerpunten, zoals door de VRWI geïdentificeerd en opgenomen in het ViA-plan en regeerakkoord van de Vlaamse regering. Dit om een onproductieve wildgroei van speerpunten tegen te gaan.

Met betrekking tot de financiering van het industrieel innovatiebeleid, en de O&O-inspanningen die er intrinsiek deel van uitmaken, verwijst de VRWI naar zijn advies 138. "De VRWI roept de Vlaamse Regering op dringend haar investeringen in wetenschappelijk onderzoek en innovatie niet af te remmen maar, integendeel, kordaat te versnellen en ook gedurfder te investeren in O&O.

Verder uit dat advies: "De VRWI staat achter het principe van het aangekondigde TINA-fonds." Dit fonds biedt een mogelijkheid om de dalende trend in de innovatie-investeringen in bedrijven te keren via het creëren van nieuwe manieren om O&O-resultaten te valoriseren in economische activiteiten." Inzetten op kritische infrastructuur vindt de VRWI zonder twijfel een hoofdtak voor de overheid wil ze een innovatieve industrie aantrekken, verankeren en transformeren.

De VRWI benadrukt dat er in het industrieel innovatiebeleid ook duidelijk keuzes gemaakt moeten worden. In die keuzes is de samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen cruciaal. De VRWI vindt het een gemiste kans dat het Groenboek niet ingaat op de belangrijke rol van de bestaande instrumenten die hiervoor kunnen worden ingezet, zoals IWT, IOF, AO, FIT, PMV, maar ook de strategische onderzoekscentra. Ook de opleidingen aan die kennisinstellingen zijn van cruciaal belang om een goede voedingsbodem te behouden voor het industriële landschap. Dit onderwijs moet gebaseerd zijn op hoogstaand onderzoek in combinatie met praktijkrelevantie, met een nadruk op de gewenste competenties van het afnemend veld.

DE INTERNE ORGANEN VAN DE VRWI

DAGELIJKS BESTUUR
CWB EN CIB
EGIB
AD-HOC WERKGROEPEN

Dagelijks bestuur

Onder leiding van de voorzitter bereidt het dagelijks bestuur de onderwerpen voor en coördineert het de werking van de commissies. Daarnaast ziet het toe op de uitvoering van de beslissingen van de raad. Het dagelijks bestuur treedt niet zelf naar buiten met adviezen, verslagen of publicaties.

De samenstelling van het dagelijks bestuur reflecteert de samenstelling van de raad. Het dagelijks bestuur bestaat uit de raadsvoorzitter, Dirk Boogmans, en zes raadsleden: Gilbert Declerck (IMEC), Ignace Lemahieu (UGent), Karen Maex (K.U.Leuven), Sandra Rosvelds (ACW), An Van de Vel (Umicore Research) en Peter Verboven (Voka). De secretaris van de raad, Danielle Raspoet, staat het dagelijks bestuur bij.

CWB en CIB

Om de werkzaamheden van de raad voor te bereiden en om bijzondere vraagstukken te onderzoeken stelde de VRWI twee parallelle, intern evenwichtig samengestelde, permanente commissies in: de Commissie Wetenschapsbeleid en de Commissie Innovatiebeleid.

Alle dossiers die voornamelijk te maken hebben met het Vlaams wetenschapsbeleid worden behandeld in de CWB, die met het innovatiebeleid in de CIB.

Opdracht

- reactief: de commissie moet ontwerpadviezen formuleren voor de raad als antwoord op een vraag van een minister of het Vlaams Parlement.
- proactief: in zijn werkprogramma heeft de Raad eigen initiatieven opgenomen die het wetenschaps- en innovatiebeleid in Vlaanderen ten goede moeten komen, en de commissies stellen hiervoor ontwerpdocumenten op.

Samenstelling

Voor de samenstelling van de commissies werd gezocht naar een evenwicht tussen:

- ┐ representativiteit van de verschillende Vlaamse instellingen en bedrijven
- ┐ expertise van de individuele commissieleden

De voorzitter en ondervoorzitter(s) zijn raadsleden die deel uitmaken van het dagelijks bestuur van de VRWI. Op deze manier is een optimale informatiestroom in beide richtingen verzekerd.

1. Dirk Boogmans
2. Gilbert Declerck
3. Sandra Rosvelds
4. Peter Verboven
5. Ignace Lemahieu
6. Karen Maex
7. An Van de Vel
8. Danielle Raspoet

	CWB	CIB
Voorzitter	Ignace Lemahieu (UGent)	Gilbert Declerck (IMEC)
Ondervoorzitter(s)	Karen Maex (K.U.Leuven)	Sandra Rosvelds (ACW) en Peter Verboven (Voka)

EGIB

Daarnaast stelde de Raad ook een permanente expertengroep in: de Expertengroep Indicatoren en Begroting. De EGIB levert de benodigde cijfergegevens en analyses aan die door de VRWI-commissies en de raad kunnen/zullen worden gebruikt bij het formuleren van adviezen, in het bijzonder het jaarlijkse begrotingsadvies. De EGIB formuleert zelf geen ontwerpadviezen. Verder zorgt de EGIB voor een (periodieke) evaluatie van de set van gehanteerde indicatoren en criteria voor de opvolging van het Vlaamse O&O-beleid en -landschap. In het bijzonder moet de bestaande set van elf kernindicatoren voor de opvolging van het Vlaams innovatiepact kritisch worden bekeken. In tweede instantie moet deze groep nieuwe voorstellen doen rond monitoring en opvolging van de prestatie van het Vlaamse O&O. Een derde opdracht is het aanleveren van de meest recente, benodigde data voor de finaal geselecteerde indicatoren.

Een belangrijke taak van de EGIB is ook het uitvoeren van een begrotingsanalyse, die door de VRWI en zijn commissies kan gebruikt worden bij de evaluatie van het Vlaamse W&I-beleid, in het bijzonder bij het opstellen van het jaarlijkse advies bij de begroting.

De voorzitter van de EGIB is Peter Verboven (Voka).

Ad-hoc werkgroepen

De raad kan ad-hoc werkgroepen oprichten, wanneer hij dit nodig acht. Hij bepaalt voor elke werkgroep de wijze van samenstelling en stelt de leden en de voorzitter aan. Momenteel zijn er twee ad-hoc werkgroepen actief: de werkgroep Europese samenwerking en de stuurgroep Humane en Sociale Wetenschappen. Voorzitters van deze werkgroepen zijn respectievelijk Anne Adams (Universiteit Antwerpen) en Filip Abraham (K.U.Leuven).

De precieze samenstelling van de Raad, de commissies, EGIB en ad-hoc werkgroepen vindt u op **www.vrwi.be/over-de-raad**

VRWI-BERICHTEN

v.l.n.r.: Danielle Raspoet, Tom Hanney - ambassadeur van Ierland voor België, Dirk Boogmans, Marcella Smyth - 1st secretary, Martin Lyes - afdelingshoofd van de Research and Innovation Business Unit van Enterprise Ireland

Ierse delegatie bezoekt VRWI

Op de VRWI-raadsvergadering van 23 september gaf dr. Martin Lyes, afdelingshoofd van de Research and Innovation Business Unit van Enterprise Ireland, een presentatie over het Ierse wetenschaps- en innovatiebeleid. De Ambassadeur van Ierland bij België, Tom Hanney, maakte deze ontmoeting mogelijk, en was zelf ook aanwezig op de vergadering.

Martin Lyes schetste eerst een kort historisch overzicht van het Ierse wetenschap- en innovatiebestel, en kaderde dit in de huidige crisis die in Ierland genadeloos toeslaat. Hij sprak over de Science Foundation Ireland met focus op de strategische

domeinen ICT en biotechnologie, en over Enterprise Ireland dat de economische return van de investeringen in onderzoek moet waarmaken. Hij haalde de drie strategische documenten aan die het kader vormen van het Ierse innovatiebeleid en gaf ook mee welke elementen goed gewerkt hebben in het Ierse systeem. Na de presentatie volgde nog een boeiende vragensessie en ervaringsuitwisseling.

De presentatie van Martin Lyes, samen met enkele foto's van deze ontmoeting, kan u bekijken op <http://www.vrwi.be/nieuws/ierse-delegatie-bezoekt-vrwi>.

VRWI-BERICHTEN

Adviezen in voorbereiding

1. Advies over de steunpunten beleidsrelevant onderzoek (december 2010).

De beheersovereenkomst voor de tweede generatie steunpunten beleidsrelevant onderzoek (2007-2011) loopt ten einde. De werking van de steunpunten wordt geëvalueerd en tegelijk worden de thema's voor een volgende generatie bepaald. Een ideale gelegenheid om hierover na te denken en een advies te formuleren.

2. Advies 'Meer aandacht voor wetenschap en innovatie bij de publieke omroep' (december 2010)

Vóór 2012 dient er een nieuwe beheersovereenkomst met de VRT (2012-2016) onderhandeld te worden. Aangezien Ingrid Lieten tegelijk minister van Innovatie én Media is, vormt dit een unieke gelegenheid om vanuit de VRWI de belangrijke rol van de VRT te benadrukken inzake communicatie over wetenschap en innovatie.

3. Advies bij de beleidsbrief Wetenschap en Innovatie 2011 en bijhorende begroting 2011 (december 2010).

4. Advies bij de oriëntatienota 'Hervorming van het Secundair Onderwijs' van Pascal Smet (januari 2011).

Gezien de mogelijke gevolgen van een doorgevoerde hervorming van het secundair onderwijs voor de instroom van het hoger onderwijs enerzijds en de link met het beleidsdomein Wetenschap en Innovatie anderzijds, vindt de VRWI het opportuun om een advies te formuleren.

Nieuwjaarsreceptie

Hou alvast donderdag 27 januari 2011 om 18 uur vrij in uw agenda. U ontvangt van ons nog een uitnodiging.

Innovatieregiegroepen

Op vraag van Vlaams minister van Innovatie Ingrid Lieten startte de VRWI drie innovatieregiegroepen (iRG's) op: Automotive/voertuigindustrie, Chemie en Sociale innovatie. Binnen deze innovatieregiegroepen werden een beperkt aantal innovatieleiders en -experts samengebracht. De regiegroepen tekenen een strategische innovatieagenda voor de middellange termijn uit. Deze bevat duidelijke strategische en operationele doelstellingen, meetindicatoren en een stappenplan om de maatschappelijke en economische uitdagingen in kwestie aan te pakken.

Het eindrapport van de iRG Automotive wordt verwacht eind november 2010, het eindrapport van de iRG Chemie tegen eind december 2010 en de iRG Sociale Innovatie tegen begin 2011.

Meer informatie over de opdracht en samenstelling van de innovatieregiegroepen, vindt u op <http://www.vrwi.be/over-de-raad/innovatieregiegroepen>.

Digitale nieuwsbrief

Binnenkort start de VRWI met een digitale nieuwsbrief. Hiermee willen we korter op de bal spelen en u sneller op de hoogte brengen van nieuw uitgebrachte adviezen, publicaties of evenementen. Wij laten de gedrukte 'nota bene' niet verdwijnen, maar zullen hierin voortaan nog meer aandacht besteden aan interviews of artikels waarin we dieper ingaan op wetenschap en innovatie gerelateerde items.

U kan zich abonneren op de digitale nieuwsbrief van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie via www.vrwi.be.